

NEUVOSTON PÄÄTÖS,
tehty 18 päivänä helmikuuta 2008,

Serbian, mukaan luettuna Kosovo siten kuin 10 päivänä kesäkuuta 1999 annetussa Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1244 on määritelty, Eurooppa-kumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista ja ehdoista sekä päätöksen 2006/56/EY kumoamisesta

(2008/213/EY)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

- (4) Komission tiedonannossa ”Laajentumisstrategia ja pääasialliset haasteet 2006–2007” mainitaan, että kumppanuudet saatettaisiin ajan tasalle vuoden 2007 lopussa.

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

- (5) Neuvosto antoi 17 päivänä heinäkuuta 2006 asetuksen (EY) N:o 1085/2006 ⁽³⁾ liittymistä valmistelevasta tukivälineestä, jolla uudistetaan liittymään valmistautuville maille myönnettävää rahoitustukea säätelevä kehys.

ottaa huomioon Eurooppa-kumppanuuksien solmimisesta osana vakautus- ja assosiaatioprosessia 22 päivänä maaliskuuta 2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 533/2004 ⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna, ja erityisesti sen 2 artiklan,

- (6) Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista hyväksyä tarkistettu Eurooppa-kumppanuus, jolla nykyinen kumppanuus saatetaan ajan tasalle uusien ensisijaisten tavoitteiden määrittelemiseksi jatkotoimia varten niiden päätelmien perusteella, joita on esitetty vuoden 2007 määräaikaiskertomuksessa Serbian ja Kosovon, siten kuin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1244 on määritelty, valmistautumisesta lähentymään Euroopan unioniin.

ottaa huomioon komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Thessalonikissa 19 ja 20 päivänä kesäkuuta 2003 kokoonnutunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi Eurooppa-kumppanuuksien käyttöönoton keinona lähentää Länsi-Balkanin maita Eurooppaan.

- (7) Jotta Serbia ja Kosovo (YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 mukaisesti) voisivat valmistautua yhdentymään tiiviimmin Euroopan unioniin, maiden toimivaltaisten viranomaisten olisi laadittava suunnitelma, joka sisältää aikataulun ja täsmälliset toimenpiteet Eurooppa-kumppanuuden ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

- (2) Asetuksessa (EY) N:o 533/2004 säädetään, että neuvosto päättää kumppanuuksiin sisällytettävistä periaatteista, ensisijaisista tavoitteista ja ehdoista sekä niihin myöhemmin mahdollisesti tehtävistä mukautuksista. Asetuksessa todetaan myös, että Eurooppa-kumppanuuksien seuranta varmistetaan vakautus- ja assosiaatioprosessin puitteissa käyttöönotettujen mekanismien avulla, erityisesti vuosittain laadittavien määräaikaiskertomusten avulla.

- (8) Päätös 2006/56/EY olisi sen vuoksi kumottava,

- (3) Neuvosto hyväksyi 30 päivänä tammikuuta 2006 järjestyksessä toisen Eurooppa-kumppanuuden Serbian, mukaan luettuna Kosovo YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 mukaisesti, kanssa ⁽²⁾.

ON PÄÄTTÄNYT SEURAAVAA:

1 artikla

Serbian, mukaan luettuna Kosovo Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 mukaisesti, Eurooppa-kumppanuuden periaatteet, ensisijaiset tavoitteet ja ehdot asetetaan tämän päätöksen liitteissä 2 ja 3.

⁽¹⁾ EUVL L 86, 24.3.2004, s. 1, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 269/2006 (EUVL L 47, 17.2.2006, s. 7).

⁽²⁾ Neuvoston päätös 2006/56/EY, tehty 30 päivänä tammikuuta 2006, Serbia ja Montenegron, mukaan luettuna Kosovo sellaisena kuin se määritellään 10 päivänä kesäkuuta 1999 annetussa Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmassa 1244, Eurooppa-kumppanuuden periaatteista, ensisijaisista tavoitteista ja ehdoista sekä päätöksen 2004/520/EY kumoamisesta (EUVL L 35, 7.2.2006, s. 32), päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2007/49/EY (EUVL L 20, 27.1.2007, s. 16).

⁽³⁾ EUVL L 210, 31.7.2006, s. 82.

2 artikla

Eurooppa-kumppanuuden täytäntöönpanoa tarkastellaan vakautus- ja assosiaatioprosessin puitteissa käyttöön otettujen mekanismien avulla, erityisesti komission vuosittain esittämien määräaikaiskertomusten perusteella.

3 artikla

Kumotaan päätös 2006/56/EY.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 18 päivänä helmikuuta 2008.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

D. RUPEL

LIITE 1

SERBIAN — MUKAAN LUETTUNA KOSOVO YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTON PÄÄTÖSLAUSELMAN 1244 MUKAISESTI — VUODEN 2007 EUROOPPA-KUMPPANUUS**1. JOHDANTO**

Eurooppa-neuvosto on vahvistanut Eurooppa-kumppanuudet keinoksi, jolla Länsi-Balkanin maita lähennetään Eurooppaan. Nyt ehdotetulla tarkistetulla kumppanuudella järjestyksessä toinen kumppanuus saatetaan ajan tasalle komission Serbiasta sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 mukaisesti Kosovosta laatimien, vuoden 2007 määräaikaiskertomusten päätelmien perusteella. Tarkistetussa kumppanuudessa esitetään uusia ensisijaisia tavoitteita ja toistetaan vielä toteutumattomat ensisijaiset tavoitteet. Uudet ensisijaiset tavoitteet mukautetaan vastaamaan maan erityistarpeita ja valmiusastetta, ja niitä ajantasaistetaan tarvittaessa. Viranomaisten odotetaan laativan aikaan sidotun ja täsmätoimenpiteitä sisältävän suunnitelman Eurooppa-kumppanuuden ensisijaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kumppanuuteen sisältyy myös maalle myönnettävää rahoitustukea koskevaa ohjeistusta.

2. PERIAATTEET

Vakautus- ja assosiaatioprosessi tarjoaa jatkossakin koko liittymisprosessin ajan kehyksen Länsi-Balkanin maiden yhdentymiselle EU:hun. Ensisijaiset tavoitteet koskevat valmiuksia täyttää Kööpenhaminassa vuonna 1993 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston vahvistamat arviointiperusteet sekä vakautus- ja assosiaatioprosessissa asetetut edellytykset, varsinkin 29 päivänä huhtikuuta 1997 sekä 21 ja 22 päivänä kesäkuuta 1999 annetuissa neuvoston päätelmissä määritellyt edellytykset. Tavoitteissa on huomioitu myös Zagrebissa 24 päivänä marraskuuta 2000 pidetyn huippukokouksen loppujulistus ja Thessalonikin toimintasuunnitelma.

3. ENSISIJAISET TAVOITTEET

Eurooppa-kumppanuuden ensisijaiset tavoitteet on valittu siten, että lähivuosina on realistiset mahdollisuudet joko saavuttaa ne tai edistyä huomattavasti niiden saavuttamisessa. Lyhyen aikavälin tavoitteet, jotka odotetaan täytettävän yhden tai kahden vuoden kuluessa, erotetaan keskipitkän aikavälin tavoitteista, jotka odotetaan täytettävän kolmen tai neljän vuoden kuluessa. Ensisijaiset tavoitteet koskevat sekä lainsäädäntöä että sen täytäntöönpanoa.

Ensisijaisia tavoitteita määriteltäessä on otettava huomioon, että on muitakin keskeneräisiä tehtäviä, joista saattaa tulla jatkossa solmittavien kumppanuuksien ensisijaisia tavoitteita, ottaen myös huomioon sen, miten Serbia sekä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 mukaisesti Kosovo edistyy jatkossa.

Lyhyen aikavälin ensisijaisten tavoitteiden joukosta on määritetty keskeisimmät, jotka esitetään luettelon alkuosassa. Nämä keskeisimmät tavoitteet eivät ole tärkeysjärjestyksessä.

Ensisijaiset tavoitteet on lueteltu liitteissä 2 ja 3.

4. OHJELMASUUNNITTELU

Vakautus- ja assosiaatioprosessiin liittyvää yhteisön tukea annetaan Länsi-Balkanin maille asianomaisista rahoitusvälineistä ja erityisesti asetuksen (EY) N:o 1085/2006 (IPA-asetus) nojalla. Ennen vuotta 2007 hyväksytyille ohjelmille annetaan apua neuvoston asetuksen (EY) N:o 2666/2000 (Cards-asetus) ⁽¹⁾ nojalla. Rahoitussopimukset ovat varsinaisten ohjelmien täytäntöönpanon oikeusperusta. Tämän vuoksi tällä päätöksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Serbia, mukaan luettuna Kosovo YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244 mukaisesti, voi saada rahoitusta myös useita maita koskevista ja horisontaalisista ohjelmista.

5. EHDOLLISUUS

Länsi-Balkanin maille tarkoitettujen tuen myöntäminen on sidoksissa siihen, miten asianomainen maa edistyy Kööpenhaminassa vahvistettujen arviointiperusteiden täyttämässä ja tämän Eurooppa-kumppanuuden ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisessa. Näiden edellytysten noudattamatta jättäminen saattaa johtaa siihen, että neuvosto toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä asetuksen (EY) N:o 1085/2006 21 artiklan mukaisesti tai, kun kyseessä ovat ennen vuotta 2007 hyväksytyt ohjelmat, asetuksen (EY) N:o 2666/2000 5 artiklan mukaisesti. Yhteisön tukeen sovelletaan myös 29 päivänä huhtikuuta 1997 annetuissa neuvoston päätelmissä määriteltyjä ehtoja, jotka koskevat

⁽¹⁾ EUVL L 306, 7.12.2000, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 2112/2005 (EUVL L 344, 27.12.2005, s. 23).

erityisesti edunsaajien sitoutumista demokraattisten, taloudellisten ja institutionaalisten uudistusten toteuttamiseen. Yksittäisiin vuosiohjelmiin sisällytetään lisäksi erityisehtoja. Rahoituspäätösten tekemisen jälkeen asianomaisten viranomaisten kanssa allekirjoitetaan rahoitussopimus.

6. VALVONTA

Liittymiskumppanuuden täytäntöönpanoa tarkastellaan vakautus- ja assosiaatioprosessissa käyttöön otetuilla mekanismeilla, erityisesti komission vuosittain esittämässä määräaikaikaiskertomuksissa.

LIITE 2

SERBIAN ENSISIJAISET TAVOITTEET

LYHYEN AIKAVÄLIN ENSISIJAISET TAVOITTEET

Keskeisimmät tavoitteet

- Serbian on varmistettava tulevien vakautus- ja assosiaatiosopimukseen ja varsinkin väliaikaiseen sopimukseen sisältyvien velvoitteiden noudattaminen.
- Serbian on huolehdittava täysipainoisesta yhteistyöstä entisen Jugoslavian alueella tehtyjä rikoksia käsittelevän kansainvälisen sotarikostuomioistuimen (ICTY) kanssa.
- Serbian on toimittava rakentavassa yhteistyössä Kosovoon liittyvissä asioissa.
- Serbian on varmistettava, että perustuslakia ja sitä täydentävää oikeutta sovelletaan eurooppalaisten normien mukaisesti.
- Serbian on jatkettava julkishallinnon ja virkamiesten palkanmaksujärjestelmän uudistamista avoimen rekrytoinnin, ammattimaisuuden ja vastuuvollisuuden varmistamiseksi, vahvistettava Euroopan yhdentymiseen liittyviä rakenteita ja parannettava koordinoitua kaikkialla julkishallinnossa ja parlamentissa ja kiinnitettävä erityistä huomiota politiikan koordinointiin.
- Serbian on parannettava oikeuslaitoksen toimivuutta ja taattava sen riippumattomuus, vastuuvollisuus, ammattimaisuus ja tehokkuus sekä varmistettava, että tuomareiden ja syyttäjien urakehitys ja rekrytointi perustuvat teknisiin ja ammatillisiin arviointiperusteisiin, joihin ei voi poliittisesti vaikuttaa. Serbian on varmistettava perustuslakituomioistuimen moitteeton toiminta.
- Serbian on tehostettava lahjonnan torjuntaa kaikilla tasoilla ja kehitettävä kattava julkinen varainhoidon valvontajärjestelmä julkisten varojen käytön läpinäkyvyyden ja vastuuvollisuuden lisäämiseksi.
- Serbian on saatettava päätökseen yhteiskunnan ja valtion omistuksessa olevien yritysten yksityistäminen tai, tilanteen mukaan, realisointi.

Poliittiset arviointiperusteet**Demokratia ja oikeusvaltio***Perustuslaki*

- Serbian on saatettava lainsäädäntönsä ja instituutionsa uuden perustuslain mukaisiksi.

Parlamentti

- Serbian on saatettava vaalilainsäädännön (ja äänestäjärekisterin) uudistus päätökseen ja uusien perustuslaillisten vaatimusten mukaiseksi ja varmistettava puoluerahoituksen läpinäkyvyys ja vastuuvollisuus sekä tarkistettava voimassa olevaa lainsäädäntöä riittävän seurannan ja seuraamusten varmistamiseksi.

Julkishallinto

- Serbian on perustettava täysin toimiva oikeusasiamiehen virasto, joka vastaa säädettyjä vaatimuksia, ja varmistettava, että oikeusasiamiehen suosituksia noudatetaan asianmukaisesti.

Turvallisuusjoukkojen siviilivalvonta

- Serbian on huolehdittava demokraattisen valvonnan lisäämisestä vahvistamalla parlamentaarista ohjausta ja luomalla avoimempi taloushallinto.

Oikeuslaitos

- Serbian on varmistettava tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen täydellinen riippumattomuus.
- Serbian on vahvistettava sotarikosten syyttäjän toimistoa.
- Serbian on toteutettava oikeuslaitoksen uudistamisstrategiaa koskeva toimintasuunnitelma.

- Serbian on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön tuomareiden, syyttäjien ja oikeussalin henkilökunnan perus- ja jatkokoulutusta koskeva pakollinen lainsäädäntö ja vahvistettava koulutuskeskuksia,
- Serbian on järjeistettävä tuomioistuinjärjestelmää ja uudistettava menettelyjä, otettava käyttöön toimiva tuomioistuinasioiden hallintajärjestelmä ja perustettava hallinto- ja muutoksenhakutuomioistuimet.
- Serbian on rakennettava tietoverkko eri oikeusasteissa toimivia syyttäjiä varten, huolehdittava tuomioistuinten päätösten täytäntöönpanosta ja kehitettävä edelleen valmiuksia käsitellä sotarikoksia kansallisissa tuomioistuimissa noudattaen täysimääräisesti ICTY:n asettamia kansainvälisiä velvoitteita.

Lahjonnan vastainen politiikka

- Serbian on toteutettava lahjonnantorjuntastrategiaa koskeva toimintasuunnitelma ja perustettava toimiva lahjonnantorjuntavirasto.
- Serbian on ratifioitava kansainväliset lahjonnan vastaiset yleissopimukset.
- Serbian on edelleen selvennettävä ja pantava täytäntöön eturistiriitojen välttämiseen liittyvää sääntelyä kansainvälisten normien mukaisesti.
- Serbian on suunniteltava ja toteutettava läpinäkyvä järjestelmä, jolla virkamiesten on ilmoitettava omaisuudestaan.

Ihmisoikeudet ja vähemmistöjen suojelu

- Serbian on täytettävä kaikki Euroopan neuvoston jäsenyydestä johtuvat velvoitteet.
- Serbian on varmistettava, että uuden perustuslain sisältämiä ihmisoikeuksia koskevia säännöksiä noudatetaan.
- Serbian on jatkettava laitoshoidon purkamista, avoterveydenhuollon ja hoitoa tarvitsevien avun kehittämistä, myös mielenterveyspalvelujen alalla.

Poliittiset ja kansalaisoikeudet

- Serbian on tarkistettava uskonnollisia oikeuksia koskeva lainsäädäntönsä sen varmistamiseksi, että se on perustuslain mukaista.
- Serbian on ryhdyttävä toimiin kaikissa väitetyissä pahoinpitelytapauksissa ja vahvistettava sisäisiä valvontayksiköitä, jotka käsittelevät pahoinpitelyt, joihin lainvalvontaviranomaiset ovat syyllistyneet.
- Serbian on parannettava vankilaojia, huolehdittava pitkäaikaisvankien ja järjestäytyneestä rikollisuudesta tuomittujen vankien olojen asianmukaisesta valvonnasta, vankeinhoitohenkilöstön lisäkoulutuksesta ja erityislaitosten varustelutason parantamisesta.
- Serbian on parannettava yleisradioneuvoston toimintaa kansainvälisten normien mukaisesti ja huolehdittava siitä, että lähetystaajuudet jaetaan viestintäalan toimijoille oikeudenmukaisesti ja avoimesti.
- Serbian on pantava laki tiedonsaantioikeudesta kaikilta osin täytäntöön ja vahvistettava tiedonsaantioikeutta valvovaa virastoa päätösten ja suositusten täytäntöönpanon varmistamiseksi.
- Serbian on annettava yhdistyslaki ja säädettävä kansalaisjärjestöjen oikeudellisesta asemasta sekä edistettävä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kehitystä ja säännöllistä vuoropuhelua poliittisista aloitteista kansalaisyhteiskunnan kanssa.
- Serbian on tehostettava oikeussuojakeinojen saatavuutta.

Sosiaaliset ja taloudelliset oikeudet

- Serbian on annettava kattava syrjinnän vastainen lainsäädäntö ja huolehdittava asianmukaisesta institutionaalisesta tuesta syrjinnän uhreille.
- Serbian on annettava asianmukainen lainsäädäntö takavarikoidun omaisuuden palauttamisesta ja varmistettava sen täysimääräinen täytäntöönpano.
- Serbian on parannettava naisten ja lasten oikeuksien suojelua.

Vähemmistöjen oikeudet, sivistykselliset oikeudet ja vähemmistöjen suojelu

- Serbian on varmistettava, että perustuslain määräyksiä sivistyksellisistä ja vähemmistöjen oikeuksista ja vähemmistöjen suojelusta noudatetaan, ja toteutettava täysimääräisesti romaniväestön, myös paluumuuttajien, kotouttamista koskevat strategiat ja toimintasuunnitelmat.

- Serbian on edelleen edistettävä etnisten ryhmien välisiä hyviä suhteita, myös koulutustoimenpitein, vahvistettava vähemmistöryhmien kansallisneuvostojen toimintaa ja annettava valmisteltu lainsäädäntö, edistettävä vähemmistöryhmien edustusta lainvalvontaviranomaisissa ja oikeuslaitoksessa ja jatkettava tietoisuutta lisääviä toimia, muun muassa vähemmistökielten käyttöä.
- Serbian on mukautettava lainsäädäntönsä uuteen perustuslakiin ja varmistettava vähemmistöjen oikeuksien täydellinen täytäntöönpano, erityisesti äidinkielellä annettavan opetuksen osalta.
- Serbian on annettava uutta pakolaislainsäädäntöä ja jatkettava kansallisen pakolaisstrategian toteuttamista.

Alueelliset kysymykset ja kansainväliset velvoitteet

- Serbian on edelleen noudatettava Daytonin/Pariisin sopimuksia.
- Serbian on noudatettava Kansainvälisen tuomioistuimen helmikuussa 2007 antamaa tuomiota Bosnia ja Hertsegovinan Serbia ja Montenegroa vastaan nostamassa kanteessa, joka koski joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi tehdyn yleissopimuksen soveltamista.
- Serbian on osaltaan vahvistettava alueellista yhteistyötä, sopua ja hyviä naapurussuhteita, myös edistämällä siirtymistä vakaussopimuksesta alueellisempaan yhteistyökehykseen sekä Keski-Euroopan vapaakauppasopimuksen (CEFTA) tehokasta täytäntöönpanoa.
- Naapurimaiden kanssa on tehtävä ja pantava täytäntöön sopimuksia rajat ylittävästä yhteistyöstä, järjestäytyneen rikollisuuden, ihmiskaupan ja salakuljetuksen torjunnasta, oikeuslaitosten yhteistyöstä, rajaturvallisuudesta ja ympäristöasioista.
- Serbian on osallistuttava ratkaisun löytämiseen jäljellä oleviin rajakysymyksiin Kroatian ja Bosnia ja Hertsegovinan kanssa.
- Serbian on huolehdittava todellisesta valinnanvapaudesta pysyvän kotiseudulle palaamisen ja kotoutumisen välillä ja osallistuttava Sarajevon julistuksen täysimääräisen täytäntöönpanon varmistamiseen.

Taloudelliset kriteerit

- Serbian on harjoitettava vakauteen tähtäävää finanssipolitiikkaa, johon kuuluu julkisen sektorin palkkapolitiikka, jolla pyritään julkisen talouden vakauttamiseen, matalaan inflaatioon ja ulkoiseen tasapainoon.
- Serbian on jatkettava julkisten varojen hoidon uudistamista valvonnan, läpinäkyvyyden, vastuuvollisuuden ja tehokkuuden vahvistamiseksi.
- Serbian on harjoitettava hintavakautta edistävää rahapolitiikkaa inflaatio-odotusten hillitsemiseksi ja ankkuroimiseksi.
- Serbian on parannettava konkurssimenettelyjä, jotta elinkelvottomien yritysten poistumista markkinoilta voitaisiin nopeuttaa ja edistää rakennemuutosta.
- Serbian on vietävä säännelyjen hintojen vapauttaminen päätökseen markkinamekanismien tehokkuuden ja resurssien kohdentamisen parantamiseksi.
- Serbian on edelleen vahvistettava rahoitusvalvontaa rahoitussektorin vakauden varmistamiseksi.
- Serbian on kehiteltävä edelleen eläkejärjestelmän uudistamista ja pantava se täytäntöön, jatkettava sairausvakuutusjärjestelmän uudistamista sekä nopeutettava vakuutusalan rakenneuudistusta ja yksityistämistä.
- Serbian on jatkettava harmaan talouden kitkemistä ja toteutettava julkisten menojen hallinnointijärjestelmä ja verouudistuksia.
- Serbian on luotava vakaat ja toimivat tontti-/kiinteistömarkkinat ja valmistettava maarekisterilainsäädäntöä.
- Serbian on jatkettava työllisyyden edistämistä, myös ammatillisella koulutuksella ja työmarkkinauudistuksilla, parannettava julkisia työvoimapalveluja ja toteutettava vammaisten työllistämistä koskeva strategia.

Eurooppalaiset standardit

Sisämarkkinat

Tavaroiden vapaa liikkuvuus

- Serbian on jatkettava standardointia, sertifiointia, mittaamista, akkreditointia ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevan säännösten muuttamista eurooppalaisten normien mukaisiksi. Serbian on jatkettava eurooppalaisten normien käyttöönottoa ja perustettava laadunvarmistusinfrastruktuuria varten kansallinen koordinoitelin, jonka tehtävänä on koko alueen vahvistaminen.
- Serbian on perustettava markkinavalvontajärjestelmä ja varmistettava asianmukainen koordinointi markkinavalvontaviranomaisten välillä.
- Serbian on muutettava kauppajärjestelmäänsä ja lainsäädäntöään WTO-sopimuksesta, vakautus- ja assosiaatiosopimuksesta ja CEFTA-sopimuksesta johtuvien velvoitteiden mukaisiksi.
- Serbian on perustettava uusia teknisiä määräyksiä koskeva sisäinen kuulemis- ja ilmoitusmekanismi, jota on sovellettava ennen kauppaa vaikuttavien toimenpiteiden hyväksymistä.
- Serbian on vahvistettava hallinnollisia valmiuksia kuluttajansuojan alalla.

Pääoman vapaa liikkuvuus

- Serbian on jatkettava kansainvälisten sääntöjen mukaisen ulkomaanmaksujärjestelmän kehittämistä ja sovellettava kiinteistökauppoihin kansallista kohtelua.

Tulli ja verotus

- Serbian on muutettava tullilainsäädäntöään vakautus- ja assosiaatiosopimuksen asianmukaisen täytäntöönpanon edellyttämällä tavalla, parannettava tullilaitoksen valmiutta torjua lahjontaa, valtioiden rajat ylittävää rikollisuutta ja veronkiertoa sekä vahvistettava lainvalvontavalmiuksia erityisesti riskianalyyysien ja jälkitarkastusten osalta.
- Serbian on jatkettava verolainsäädäntönsä lähentämistä EU:n säännösten kanssa, pantava erityisesti veronkantoa ja valvontaa koskeva verolainsäädäntö täytäntöön veropetosten vähentämiseksi ja lainvalvontavalmiuksien lisäämiseksi.
- Serbian on sitouduttava noudattamaan yritysverotukseen sovellettavien menettelysääntöjen mukaisia periaatteita ja varmistettava, että uudet verotoimenpiteet ovat näiden periaatteiden mukaisia.

Kilpailu

- Serbian on parannettava voimassa olevaa kilpailulainsäädäntöä vakautus- ja assosiaatiosopimuksen vaatimusten mukaisesti ja vahvistettava kilpailuviranomaisen hallinnollisia valmiuksia sääntöjen tehokkaan ja riippumattoman soveltamisen varmistamiseksi EU:n säännösten mukaisesti.
- Serbian on perustettava riippumaton ja täysivaltainen viranomaisen valvomaan valtioneuvon.
- Serbian on parannettava yrityskeskittymien valvontamenettelyjä kilpailuviranomaisen tehokkuuden vahvistamiseksi.
- Serbian on luotava asianmukainen valtioneuvon sääntö vakautus- ja assosiaatiosopimuksen vaatimusten mukaisesti.

Julkiset hankinnat

- Serbian on pantava täytäntöön yhtenäinen ja toimiva julkisten hankintojen järjestelmä, huolehdittava julkisia hankintoja tekevien elinten riippumattomuudesta, huolehdittava menettelyjen läpinäkyvyydestä sopimuksen arvosta riippumatta ja EU:n tavarantoimittajien syrjimättömästä kohtelusta sekä vahvistettava lainvalvontavalmiuksia tällä alalla.

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva lainsäädäntö

- Serbian on vahvistettava edelleen teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa ja hallinnollisia valmiuksia myöntää patenteja ja panna kestävästi täytäntöön ja soveltaa teollis- ja tekijänoikeuksia.

Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka

- Serbian on luotava sopivat hallintorakenteet ja -valmiudet terveyden suojelun alalla.

Koulutus ja tutkimus

- Serbian on jatkettava pyrkimyksiä parantaa koulutusjärjestelmää, luotava paremmat yhteydet ammattikoulutuksen ja korkeakoulutuksen ja työmarkkinoiden ja työelämän tarpeiden välille, ja vahvistettava hallintovalmiuksia ja parannettava koordinoitua asianomaisten elinten välillä.
- Serbian on ratifioitava Unescon yleissopimus kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä.

Maailman kauppajärjestö

- Serbian on edelleen valmisteltava liittymistä maailman kauppajärjestöön (WTO).

Alakohtaiset politiikat*Teollisuus ja pk-yritykset*

- Serbian on pantava pienirytyksiä koskeva eurooppalainen peruskirja täytäntöön ja vähennettävä pk-yritysten toiminnan hallinnollisia esteitä.
- Serbian on vahvistettava keskipitkän aikavälin pk-yritysstrategia ja teollisuuspolitiikka, joita täydennetään operatiivisella toimintasuunnitelmalla.
- Serbian on vahvistettava pk-yritysneuvostoa julkisen ja yksityisen sektorin ja ministeriöiden välisen yhteistyön välineenä, joka voi vaikuttaa pk-yrityspolitiikan muotoiluun ja toteutukseen.

Maatalous

- Serbian on vahvistettava maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämissä politiikan muotoilussa ja toteuttamisessa tarvittavia hallinnollisia valmiuksia.
- Serbian on saatettava elintarviketurvallisuutta ja eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluasioita koskeva lainsäädäntö ajan tasalle sekä vahvistettava sen täytäntöönpanoa ja valvontaa.
- Serbian on ulotettava eläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmä kaikkiin tarvittaviin lajeihin.
- Serbian on jatkettava eläinlääkintä-, kasvinsuojelu-, viini- ja lääkitäalan laboratorioiden, tarkastusyksiköiden ja ulkorajoilla olevien valvontapisteiden kehittämistä.

Ympäristö

- Serbian on nopeutettava lainsäädännön ja normien lähentämistä EU:n säännösten kanssa.
- Serbian on pantava annettu, mm. ympäristövaikutusten arviointia koskeva lainsäädäntö täytäntöön.
- Serbian on aloitettava Kioton pöytäkirjan täytäntöönpano.
- Serbian on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön kansallinen ympäristönsuojelustrategia ja kestävä kehityksen strategia.
- Serbian on vahvistettava suunnittelusta, luvanannosta, tarkastustoiminnasta ja valvonnasta vastaavien elimien hallinnollisia valmiuksia sekä projektijohtamista, vahvistettava paikallishallinnon valmiuksia ja huolehdittava koordinoinnista keskus- ja paikallishallinnon välillä.

Serbian on kehitettävä edelleen jätehuoltosuunnitelmia ja aloitettava niiden toteuttaminen sekä aloitettava ongelmajätelaitoksen rakentaminen.

Liikennepolitiikka

- Entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian on jatkettava Kaakkois-Euroopan keskeisen alueellisen liikenneverkon kehittämisestä tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan täytäntöönpanoa ja tehostettava yhteistyötä Kaakkois-Euroopan liikenneobservatorion kanssa.
- Serbian on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön kansallinen liikennestrategia. Sen on toteutettava maantieliikenteen turvallisuutta parantavia toimia.
- Serbian on pantava Euroopan yhteistä ilmailualueita koskevan sopimuksen ensimmäisen siirtymäkauden mukaiset sitoumukset täytäntöön.

- Serbian on järjestettävä rautatieala uudelleen ja perustettava tarvittavat laitokset.
- Serbian on kehitettävä sisävesiliikennettä, esim. perustamalla jokitietopalveluja.

Energia

- Serbian on täytettävä energiayhteisön perustamissopimuksesta johtuvat velvoitteet sisäisiä kaasu- ja sähkömarkkinoita ja valtioiden rajat ylittävää sähkönsiirtoa koskevan säännösten täytäntöönpanon osalta.
- Serbian on muutettava energialakia ja pantava muutokset täytäntöön sekä varmistettava riippumattoman energia-alan sääntelyviraston kitkaton toiminta.
- Serbian on jatkettava energiantuotantolaitosten ympäristötarkastuksia pyrkien ratkaisemaan pahimpiin saastuttajiin liittyvät ongelmat, huolehdittava energiantuotannon eriyttämisestä rakenneuudistuksen ja markkinoiden avaamisen mahdollistamiseksi ja edettävä edelleen kohti alueellisia energiamarkkinoita parantamalla yhteenliitettävyyttä naapurimaiden kanssa.
- Serbian on liityttävä kansainvälisiin ydinturvallisuutta koskeviin yleissopimuksiin ja perustettava alan sääntelyviranomaisen.
- Serbian on jatkettava Vincan tutkimusreaktorin purkamista.
- Serbian on lujitettava asianomaisten ministeriöiden hallinnollisia valmiuksia.

Tietoyhteiskunta ja viestimet

- Serbian on huolehdittava sähköisten viestintien alan täydellisestä vapauttamisesta ja sääntelyelinten riippumattomuudesta. Sen on varmistettava, että omaksuttu strategia toteutetaan ja että tarvittavat lait ja toimintalinjat hyväksytään ja pannaan täytäntöön, sekä vahvistettava hallinnollisia valmiuksia.
- Serbian on alettava lähentää audiovisuaalialan säännöstöä EU:n säännösten kanssa ja parannettava läpinäkyvyyttä ja vastuuvollisuutta, etenkin Serbian tasavallan yleisradioviraston osalta.
- Serbian on allekirjoitettava ja ratifioitava eurooppalainen yleissopimus rajat ylittävistä televisiolähetysistä.

Varainhoidon valvonta

- Serbian on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön julkisen varainhoidon sisäinen valvontajärjestelmä.
- Serbian on kehitettävä menetelmiä ja hallinnollisia valmiuksia EU:n taloudellisten etujen tehokkaan suojaamisen varmistamiseksi.

Tilastot

- Serbian on muutettava tilastolakia ja lisättävä yhteistyötä ja koordinoitua kansallisen tilastojärjestelmän sisällä.
- Serbian on toteutettava maatalouslaskenta, perustettava maatalousrekisteri ja jatkettava kansantalouden tilinpidon kehittämistä EKT-95:n mukaisesti sekä parannettava tietolähteitä.

Oikeus, vapaus ja turvallisuus*Viisumi-, rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttokysymykset*

- Serbian on toteutettava yhdenmukainen rajaturvallisuusstrategia ja vahvistettava yhteistyötä rajaturvallisuusviranomaisten välillä.
- Serbian on parannettava valtioiden rajat ylittävää poliisiyhteistyötä parhaiden käytäntöjen mukaisesti, vahvistettava rajapoliisin valmiuksia ja huolehdittava, että rajapoliisin käytössä oleva infrastruktuuri ja laitteet, etenkin tietotekniikka, ovat ajan tasalla.
- Serbian on saatettava viisumijärjestelmä EU:n säännösten mukaiseksi ja pantava täytäntöön EU:n ja Serbian välinen sopimus viisumien myöntämisen helpottamisesta.
- Serbian on varmistettava korkealuokkaisten matkustus- ja henkilöasiakirjojen laatuvaatimusten tehokas täytäntöönpano.
- Serbian on annettava turvapaikkalainsäädäntö ja pantava se täytäntöön, huolehdittava turvapaikan hakijoiden vastaanottokeskuksen toiminnasta ja turvapaikkahakemukset käsittelevän elimen perustamisesta.
- Serbian on pantava EU:n ja Serbian välinen takaisinottosopimus täytäntöön.
- Serbian on luotava kotiseudulleen palaavien uudelleenkotouttamisstrategia ja ratkaistava sosiaalitaloudellisiin olosuhteisiin liittyvät ongelmat.

Rahanpesu

- Serbian on annettava tarvittava rahanpesua ja terrorismin rahoittamista ehkäisevä lainsäädäntö ja kansallinen strategia aikatauluineen, vahvistettava rahanpesua torjuvia kansallisia elimiä ja parannettava viranomaisten välistä ja kansainvälistä yhteistyötä.

Huumausaineet

- Serbian on parannettava valmiuksia huumausaineiden laittoman kaupan torjumiseksi, laadittava EU:n huumausaine-strategian mukainen kansallinen huumausainestrategia ja aloitettava sen täytäntöönpano sekä parannettava kansainvälistä yhteistyötä.

Poliisi

- Serbian on huolehdittava, että poliisilaki pannaan kaikilta osin täytäntöön ammattimaisuuden ja vastuuvollisuuden luomiseksi, lisättävä läpinäkyvyyttä, luotava nykyaikaiset poliisivoimat, joihin ei voi poliittisesti vaikuttaa, ja lisättävä valmiuksia erityiskoulutuksen avulla.
- Serbian on toteutettava toimet, joita tarvitaan yhteistyösopimuksen tekemiseksi Europolin kanssa.

Järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjuminen

- Serbian on annettava vireillä oleva lainsäädäntö, kehitettävä valmiuksia takavarikoida omaisuutta, pantava täytäntöön järjestäytyneen rikollisuuden vastainen kansallinen strategia ja vahvistettava rikostiedustelua.
- Serbian on jatkettava ihmiskaupan torjuntaa, mm. panemalla täytäntöön strategia ihmiskaupan estämiseksi, ja annettava uhreille asianmukaista apua ja suojelua.
- Serbian on lisättävä kansainvälisen yhteistyön tehokkuutta ja pantava täytäntöön asiaa koskevat kansainväliset terrorismin vastaiset yleissopimukset.
- Serbian on tehostettava sekä turvallisuuspalvelun eri yksiköiden välistä että muiden valtioiden kanssa tehtävää yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä torjuttava terroritekojen rahoitusta ja valmistelua.

Henkilötietojen suojaaminen

- Serbian on tarkistettava lainsäädäntöä, allekirjoitettava asiaa koskevat kansainväliset yleissopimukset ja perustettava riippumaton valvontaviranomainen.

KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN ENISISJAISET TAVOITTEET

Poliittiset arviointiperusteet***Demokratia ja oikeusvaltio****Julkishallinto*

- Serbian on vahvistettava julkishallinnon valmiuksia yhdyttyä Euroopan unioniin luomalla vastuuministeriöihin ja kaikkialle hallintoon tarvittavat rakenteet ja parannettava yhteistyömekanismeja kaikkien Euroopan yhdyntymiseen liittyviä asioita käsittelevien yksiköiden välillä.
- Serbian on jatkettava virkamieslain ja julkishallintolain täytäntöönpanoa kaikilta osin, toteutettava toimia julkishallinnon henkilöstöresurssien kehittämiseksi, vahvistettava sekä valtionhallinnon tasolla että paikallistasolla julkishallinnon päätöksenteko- ja koordinoitavalmiuksia, perustettava keskitetty palkanmaksujärjestelmä, pantava täytäntöön hajauttamista koskevat perustuslain määräykset ja huolehdittava paikallishallinnon resursseista.

Turvallisuusjoukkojen siviilivalvonta

- Serbian on jatkettava armeijan uudelleenjärjestelyä ja uudistamista sekä lisättävä läpinäkyvyyttä ja armeijan siviilivalvontaa.

Oikeuslaitos

- Serbian on purettava tuomioistuinten ruuhkaa ja lisättävä tuomioistuinten tehokkuutta ja ammattitaitoa.
- Serbian on otettava käyttöön yhtenäiset normit luotettavien tuomioistuinten koskevien tietojen keräämiseksi.

Lahjonnan vastainen politiikka

- Serbian on varmistettava, että lahjonnan torjuntaa koskevia kansainvälisiä yleissopimuksia noudatetaan täysimääräisesti. Serbian on edelleen vahvistettava lahjonnantorjuntaelinten valmiuksia.

Ihmisoikeudet ja vähemmistöjen suojele

- Serbian on pantava täytäntöön syrjinnän vastainen lainsäädäntö.
- Serbian on jatkettava työtä vammaisten lasten olosuhteiden integroimiseksi ja parantamiseksi. Serbian on uudistettava lasten päivähoitojärjestelmää ja huolehdittava vähemmistöryhmiin kuuluvien lasten koulutuksesta yleisessä koulutusjärjestelmässä.

Alueelliset kysymykset ja kansainväliset velvoitteet

- Serbian on tuettava niiden henkilöiden kotoutumista, jotka eivät halua palata takaisin kotiseudulleen.

Taloudelliset kriteerit

- Serbian on vahvistettava julkisen talouden vakauttamista ja supistettava valtiosektorin roolia, mitattuna menoina suhteessa BKT:hen, ja annettava tilaa yksityissektorin kehittämiselle ja kasvulle.
- Serbian on nopeutettava valtion omistuksessa olevien yritysten yksityistämistä ja tarvittaessa realisoitua omistajaohjauksen vahvistamiseksi, vähennettävä julkisen talouden tehtävistä valtionyrityksille aiheutuvia tappioita, edistettävä julkisen talouden vakauttamista ja nostettava yksityisen sektorin osuutta taloudessa.
- Serbian on vähennettävä työmarkkinoiden rakenteellisia jäykkyyksiä etenkin työmarkkinoiden sääntelyyn liittyen, jotta osallistumista työmarkkinoille ja työllisyysastetta voidaan nostaa.
- Serbian on vähennettävä valtiontukea suhteessa BKT:hen ja vahvistettava kilpailupolitiikkaa, jotta serbialaisia kuluttajia hyödyttävä vapaa ja vääristymätön kilpailu olisi mahdollista.
- Serbian on parannettava koulutusjärjestelmää osaamisen lisäämiseksi, jotta voidaan edistää työllistymismahdollisuuksia ja talouskasvua pitkällä aikavälillä.
- Serbian on parannettava liiketoimintaympäristöä, jotta suorat ulkomaiset sijoitukset uusiin kohteisiin lisääntyisivät.

Eurooppalaiset standardit**Sisämarkkinat***Tavaroiden vapaa liikkuvuus*

- Serbian on jatkettava standardoinnin kehittämistä ja valmistauduttava eurooppalaisten standardointijärjestöjen täysjäsenyyteen.

Pääoman vapaa liikkuvuus

- Serbian on jatkettava lyhyen ja keskipitkän aikavälin pääomanliikkeiden vapauttamista.

Tulli ja verotus

- Serbian on varmistettava, että tulli- ja verolainsäädäntöä sekä muuta julkista taloutta koskevaa lainsäädäntöä lähennetään edelleen yhteisön säännöstöön, ja vahvistettava edelleen kyseisen lainsäädännön täytäntöönpanossa tarvittavia hallinnollisia valmiuksia sekä torjuttava lahjontaa, kansainvälistä rikollisuutta ja veronkiertoa.
- Serbian on parannettava läpinäkyvyyttä ja tietojenvaihtoa EU:n jäsenvaltioiden kanssa, jotta verojen välttämistä tai veronkiertoa estävien toimenpiteiden täytäntöönpanoa voidaan helpottaa.

Kilpailu

- Serbian on pantava valtiontukilainsäädäntö täytäntöön ja varmistettava, että valtiontukia valvovan viranomaisen toiminnalla on vaikutusta.

Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka

- Serbian on toteutettava toimia keskiasteen koulutuksen aloittajien osuuden lisäämiseksi kaikissa väestöryhmissä.
- Serbian on kehitettävä edelleen sosiaalista osallisuutta ja sosiaalista suojelua koskevaa politiikkaansa.
- Serbian on varmistettava, että työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu toimii ja edustuksellisuus toteutuu.
- Serbian on jatkettava työtä vammaisten aseman parantamiseksi.

Koulutus ja tutkimus

- Serbian on vahvistettava kansallinen ammatillisen ja yleissivistävän koulutuksen vaatimustaso ja edistettävä alueellista yhteistyötä korkea-asteen koulutuksessa.
- Serbian on säädettävä yhdenmetyä tutkimuspolitiikasta.

Alakohtaiset politiikat*Pk-yritykset ja teollisuus*

- Serbian on jatkettava pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanoa.

Maatalous

- Serbian on jatkettava työtä maatalouspolitiikan ja maaseudun kehittämispolitiikan muotoilussa ja toteuttamisessa tarvittavien hallinnollisten valmiuksien vahvistamiseksi.
- Serbian on jatkettava eläinlääkintää, ihmisten terveyttä, kasvinsuojelua ja elintarvikkeiden turvallisuutta koskevan lainsäädännön ja valvonnan lujittamista.
- Jätteenhuoltoa on parannettava, ja maatalouden aiheuttamaa pilaantumista vähennettävä.
- Serbian on jatkettava elintarvikkeiden jalostuslaitosten uudistamista, jotta ne vastaisivat EU:n vaatimuksia.

Ympäristö

- Serbian on varmistettava EU:n lainsäädäntöä vastaavan lainsäädännön täytäntöönpano ja soveltaminen.
- Serbian on pantava täytäntöön ympäristönsuojelua koskevat kansainväliset yleissopimukset ja Kioton pöytäkirja.
- Serbian on hyväksyttävä ja aloitettava ilman pilaantumista, jätehuoltoa ja luonnonsuojelua koskevien strategioiden toteuttaminen.

- Serbian on toteutettava kansallinen ympäristönsuojelustrategia ja vesistrategia kaikilta osin.
- Serbian on edelleen vahvistettava ympäristönsuojeluintituutioiden hallinnollisia valmiuksia kansallisella ja paikallisella tasolla.
- Serbian on toteutettava ympäristönsuojelupolitiikan ja -investointien rahoittamista koskeva monivuotinen suunnitelma.
- Serbian on rakennettava ongelmajätelaitos valmiiksi.

Liikennepolitiikka

- Serbian on jatkettava Kaakkois-Euroopan keskeisen alueellisen liikenneverkon kehittämisestä tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan täytäntöönpanoa ja tehostettava yhteistyötä Kaakkois-Euroopan liikenneobservatorion kanssa.
- Serbian on edelleen vahvistettava hallinnollisia valmiuksia, kuten suurten investointihankkeiden valmistelua ja infrastruktuurin huoltoa.
- Serbian on huolehdittava, että lainsäädäntöä lähennetään edelleen EU:n liikennelainsäädäntöön, etenkin teknisten ja turvallisuusnormien osalta (ml. ajopiirturit).
- Serbian on noudatettava Euroopan yhteistä ilmailualuetta koskevan sopimuksen toisen siirtymävaiheen mukaisia sitoumuksia.

Energia

- Serbian on vahvistettava ja pantava täytäntöön ympäristön kannalta kestävän energiapolitiikan pitkän aikavälin strategia.
- Serbian on jatkettava alueellisten ja kansainvälisten energiasitoumusten täytäntöönpanoa kilpailukykyisten alueellisten energiamarkkinoiden luomiseksi.
- Serbian on jatkettava Vincan tutkimusreaktorin purkamista.

Tietoyhteiskunta ja viestimet

- Serbian on aloitettava sähköistä viestintää koskevan EU:n säännösten täytäntöönpano ja jatkettava audiovisuaalialan saattamista EU:n säännösten mukaiseksi.

Varainhoidon valvonta

- Serbian on kehitettävä ja pantava täytäntöön johdon hajautetun vastuuvollisuuden periaatteet ja toiminnallisesti itsenäinen sisäisen tarkastuksen järjestelmä kansainvälisesti hyväksytyjen standardien ja EU:n parhaiden käytäntöjen mukaisesti.
- Serbian on edelleen kehitettävä menettelyjä ja hallinnollisia valmiuksia EU:n taloudellisten etujen tehokkaan suojaamisen varmistamiseksi.

Tilastot

- Serbian on jatkettava laadunhallintajärjestelmän kehittämistä, laadittava maataloustilastoja ja jatkettava kaikkien alakohtaisten tilastojen kehittämistä.

Oikeus, vapaus ja turvallisuus

Viisumi-, rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttokysymykset

- Serbian on jatkettava rajapoliisin ja tullilaitoksen valmiuksien vahvistamista, parannettava raja-asemien tasoa ja lisättävä yhteistyötä naapurimaiden kanssa ihmiskaupan estämiseksi.
- Serbian on tarjottava kestäviä ratkaisuja takaisinotettujen henkilöiden kotouttamiseksi.

Huumeaineet

- Serbian on toteutettava kaikilta osin kansallinen strategia huumeiden väärinkäytön ehkäisemiseksi.

Poliisi

- Serbian on jatkettava poliisin rakenneuudistusta, huolehdittava läpinäkyvyydestä ja vastuuvollisuudesta, uudistettava poliisien koulutusta ja huolehdittava yhteistyöstä ja koordinoinnista lainvalvontaviranomaisten välillä.

Järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjunta

- Serbian on huolehdittava, että käytössä on toimiva todistajansuojelujärjestelmä, parannettava alueellista yhteistyötä, vahvistettava talousrikosten (ml. rahanpesu ja rahanväärennys), petosten ja lahjonnan torjuntaa, helpotettava EU:n jäsenvaltioiden lähettämien yhteyshenkilöiden sijoittamista järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan osallistuviin valtion elimiin ja pantava täytäntöön kansainvälistä järjestäytyneitä rikollisuutta koskeva Palermon yleissopimus.
  - Serbian on vahvistettava sisäasiainministeriön (erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaosaston) valmiuksia ja kehitettävä viranomaisten välistä tiedonvaihtoa koskevia menettelyjä ja valmiuksia.
-

LIITE 3

KOSOVIDEN (YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTON PÄÄTÖSLAUSELMAN 1244 MUKAISESTI) ENSISIJAISET TAVOITTEET

LYHYEN AIKAVÄLIN ENSISIJAISET TAVOITTEET

Keskeisimmät tavoitteet

- Kosovon on jatkettava tiivistä yhteistyötä suunniteltua kansainvälistä/EU:n operaatiota valmistelevien ryhmien kanssa voidakseen panna ratkaisun kaikilta osin täytäntöön.
- Kosovon on toimittava rakentavassa yhteistyössä Serbiaan liittyvissä asioissa.
- Kosovon on huolehdittava täysipainoisesta yhteistyöstä ICTY:n kanssa.
- Kosovon on varmistettava, että oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja vähemmistöjen oikeuksia kunnioitetaan täysimääräisesti, ja harjoitettava lahjonnan, järjestäytyneen rikollisuuden ja talousrikosten vastaista nollatoleranssi-politiikkaa.
- Kosovon on varmistettava kaikille Kosovon asukkaille demokraattisesti toteutettu hallinto ja julkisten palvelujen tarjonta sekä luotava ammattimainen, vastuuvollinen, helposti lähestyttävä ja edustava julkishallinto, joka on poliittisesti riippumaton.
- Kosovon on edistettävä itsehallinnon uudistamista ja lisättävä hallinnollisia valmiuksia hajauttamisen helpottamiseksi ottaen huomioon kaikkien Kosovon väestöryhmien näkemykset ja intressit, hyväksyttävä asiaan liittyvät lainsäädännölliset puitteet ja osoitettava tarkoitukseen tarvittavat budjettimäärärahat.
- Kosovon on luotava sovinnon, etnisten ryhmien välisen suvaitsevaisuuden ja kestävän monietnisyyden ilmapiiri, joka kannustaa kotiseudultaan lähteneitä palaamaan. On huolehdittava kaikkien yhteisöjen kunnioituksesta, turvallisuudesta, vapaasta liikkumisesta ja osallistumisesta. Kosovon on selkeästi tuomittava kaikki vähemmistövastaiset mielenilmaukset. On päättäväisesti vietävä oikeuskäsittelyyn kaikki etnisten ryhmien väliset rikokset.
- Kosovon on varmistettava, että uskonnonvapautta noudatetaan täysin. Sen on varmistettava kulttuuriperinnön ja uskonnollisen perinnön suojeleminen ja torjuttava uskonnollisiin paikkoihin kohdistuvia hyökkäyksiä ja asetettava niiden tekijät syyteeseen.
- Kosovon on luotava yhteiskunta, jossa ei ole minkäänlaista syrjintää, ja edistettävä heikommassa asemassa olevien ryhmien kotoutumista.
- Kosovon on jatkettava omistusoikeuksien ja lainsäädännön vahvistamista sekä tuomioistuinkäsittelyn vireillepanon helpottamista yritysyhteistyön ilmapiiriin luomiseksi.

Poliittiset arviointiperusteet**Demokratia ja oikeusvaltio***Kosovon väliaikaisen itsehallinnon toimielimet*

- Kosovon on kaikilta osin varmistettava, että parlamentti ja sen valiokunnat sekä hallitus ja kunnat tosiasiallisesti toimivat ja että niiden omia menettely- ja käytännesääntöjä noudatetaan ja kaikkien väestöryhmien oikeuksia ja intressejä kunnioitetaan täysimääräisesti.
- Kosovon on lisättävä parlamentaarista toimeenpanon valvontaa ja parlamentin vastuuvollisuutta ja läpinäkyvyyttä. Kosovon on vahvistettava parlamentin omia hallinnollisia valmiuksia.
- Kosovon on julkaistava virallinen lehti aikataulun mukaisesti ja huolehdittava sen virheettömyydestä. Kosovon on lisättävä eri kieliversioiden tarkastamista, jotta voidaan varmistaa, että ne vastaavat toisiaan, ja huolehdittava virallisen lehden saatavuudesta.
- Kosovon on edelleen lisättävä vähemmistöryhmien edustusta kaikissa instituutioissa ja julkishallinnossa kuntien ja keskushallinnon tasoilla.

Parlamentti/Vaalit

- Kosovossa on pidettävä vapaat ja rehelliset vaalit. Itsenäistä ja monikansallista keskusvaalilautakuntaa on vahvistettava, jotta vaalit toimitetaan hyvissä ajoin.
- Kosovon on varmistettava, että kaikille yhteisöille järjestetään asianmukaiset äänestyspaikat äänioikeuden käyttämiseksi ja huolehditaan turvallisuus- ja muista toimenpiteistä. On huolehdittava Kosovon sisäisten ja muiden kosovolaispakolaisten osallistumisesta vaaleihin, vaikka heidän paluumahdollisuutensa Kosovoon olisi rajoitettu.
- Kosovon on tehostettava uuden lainsäädännön EU-yhteensopivuuden tarkastamista.

Julkishallinto

- On lisättävä julkisen hallinnon koordinoitavalmiuksia sekä määriteltävä tarkemmin keskus- ja paikallisviranomaisten vastuut politiikkojen täytäntönnäpönnön johdonmukaisuuden varmistamiseksi. Kosovon on tehostettava julkishallinnon toimintaa seuraavia hallituksen toimintoja.
- Kosovon on otettava määrätietoisesti käyttöön läpinäkyvät virkamiesten, poliisien ja oikeuslaitoksen työntekijöiden rekrytointi-, siirto-, arviointi-, ylennys-, kurinpito- ja erottamismenettelyt sekä varainhoitomenettelyt.
- Kosovon on parannettava riippumattoman valvontalautakunnan ja korkeita virkanimityksiä käsittelevän komitean toimintaa ja vahvistettava niiden riippumattomuutta.
- Kosovon on parannettava julkisten peruspalvelujen laatua ja saatavuutta kaikissa väestöryhmissä, mihin sisältyy rinnakkaisten rakenteiden tarjoamien palvelujen kysynnän vähentäminen.
- Kosovon on edistettävä hajauttamisprosessia ja hyväksyttävä mm. paikallishallintoa ja kuntien rajoja koskevat lait.

Oikeuslaitos

- Kosovon on varmistettava, että tuomioistuimet ja syyttäjät ovat tehokkaita, riippumattomia, vastuuvollisia ja puolueettomia eikä niihin voi vaikuttaa poliittisesti.
- Kosovon on vahvistettava syyttäjänvirastoa niin, että se pystyy toimimaan riippumattomuuden ja puolueettomuuden periaatteiden mukaisesti. Kosovon on jatkettava erityissyyttäjänviraston vahvistamista. Sen on huolehdittava tehokkaasti todistajansuojelujärjestelmän toteuttamisesta.
- Kosovon on hyväksyttävä tuomioistuinten ja syyttäjälaitosta koskevat lait ja pantava ne täytäntöön. Kosovon on luotava hallinto-oikeusjärjestelmä ja mukautettava asiaa koskevaa lainsäädäntöä ja toimivaltuuksia.
- Sen on pantava automaattinen tapausten hallinnointijärjestelmä kaikilta osin täytäntöön kaikissa tuomioistuimissa ja syyttäjänvirastoissa. Sen on purettava tapaussummaa ja huolehdittava siviilituomioistuinten päätösten täytäntönnäpönnästä.
- Kosovon on vahvistettava paikallisia tuomioistuinten ja poliisien toimintaa, jotta kiinteistöjen laittomaan haltuunottoon, käyttöön ja rakentamiseen voidaan puuttua, sitä voidaan estää ja siitä voidaan määrätä seuraamuksia puolueettomalla tavalla.
- Kosovon on kehitettävä edelleen erityisesti tuomarien, syyttäjien ja hallinnollisen henkilöstön oikeudellista koulutusta. Sen on muutettava lainkäytön alan oppilaitos toimintakykyiseksi laitokseksi.
- Kosovon on kehitettävä poliittisista vaikutteista riippumattoman hallinnon valmiuksia huolehtia oikeus- ja sisäasiainalan tehtävistä. Sen on pantava täytäntöön eurooppalaisten vaatimusten mukainen poliitikasta riippumaton tuomarien ja syyttäjien nimitys-, erottamis- ja ylenemisjärjestelmä.
- Kosovon on tehostettava pyrkimyksiään kansainvälisten normien noudattamiseksi käsiteltäessä keskinäistä oikeusapua koskevia pyyntöjä rikosasioissa sekä luovuttamispyyntöjä.
- Sen on tehostettava vähemmistöyhteisöjen oikeussuojakeinojen saatavuutta ja vahvistettava tuomioistuinten yhteystoimistojen kaltaisia mekanismeja.
- Kosovon on toteutettava edelleen toimenpiteitä tuomareiden tasavertaisen etnisen edustuksen helpottamiseksi.
- Kosovon on lujitettava oikeuslaitoksen ja kaikkien lainvalvontaviranomaisten hallinnollisia valmiuksia, koordinoitua ja tehokkuutta. Sen on huolehdittava kattavan oikeusapujärjestelmän toimintakyvystä.

Lahjonnan vastainen politiikka

- Kosovon on pantava lahjonnan kieltävä laki ja lahjonnantorjuntasuunnitelma täytäntöön. Sen on vahvistettava lahjonnantorjuntavirastoa ja toteutettava toimia, joilla voidaan kaikilta osin varmistaa sen riippumattomuus ja toimivuus.
- Kosovon on sovittava yhteen lahjonnantorjuntaviraston, hyvää hallintoa edistävän toimiston ja lahjonnantorjunta-neuvoston toimivaltuudet.

Ihmisoikeudet ja vähemmistöjen suojelu

- Kosovon on täydennettävä ihmisoikeuksien ja vähemmistöjen oikeuksien suojelua koskevaa lainsäädäntöä sekä tehostettava niiden suojelumekanismien kunnioitusta Euroopan neuvoston suositusten mukaisesti. Sen on hyväksyttävä ja pantava täytäntöön kattava ihmisoikeusstrategia.
- Kosovon on vahvistettava sananvapauteen liittyvää lainsäädäntöä. Sen on annettava riippumattomalle tiedotusvälinelautakunnalle tarvittavat resurssit lainsäädännön noudattamiseksi. Sen on poistettava mahdolliset oikeudelliset monitulkintaisuudet solvauksen ja kunnianloukkauksen osalta.
- Kosovon on valittava oikeusasiamies ja annettava säännökset, joilla varmistetaan oikeusasiamiehen suositusten noudattaminen.
- Kosovon on määriteltävä ja hyväksyttävä hallituksen ohjelma naisten oikeuksien edistämiseksi Kosovossa.
- Kosovon on pantava syrjinnän kieltävä laki tosiasialisesti täytäntöön. Erityisesti sen on tehtävä ministeriöiden ihmisoikeusyksiköistä täysin toimivia ja huolehdittava niiden riippumattomuudesta ja niiden toiminnan koordinoimista oikeusasiamiehen toiminnan kanssa. Sen on järjestettävä tiedotuskampanjoita, joilla yksityissektorille, kansalaisyhteiskunnalle ja korkeakoulumaailmalle annetaan tietoa tästä laista. Sen on seurattava lain täytäntöönpanoa ja raportoitava siitä.
- Kosovon on kehitettävä avoterveydenhuollon ja hoitoa tarvitsevien avun kehittämistä, myös mielenterveyspalvelujen alalla.
- Kosovon on edistettävä syrjinnän kieltävää politiikkaa kaikkialla maassa kiinnittäen huomiota riskiryhmiin.
- Sen on annettava ja pantava täytäntöön lainsäädäntö lasten oikeusturvan varmistamiseksi.

Vähemmistöjen oikeudet, sivistykselliset oikeudet ja vähemmistöjen suojelu

- Kosovon on pantava laki virallisista kielistä ja kulttuuriperinnöstä kaikilta osin täytäntöön ja perustettava tehokas mekanismi sen täytäntöönpanon seuraamiseksi.
- Kosovon on vakiinnutettava epäviralliset asutukset. Sen on löydettävä kestäviä ratkaisuja terveyden vaarantavissa olosuhteissa leireillä asuvien romaniyhteisöjen ja maan sisäisinä pakolaisina epävirallisissa keskuksissa oleskelevien ihmisten asumiseen ja kotouttamiseen.
- Kosovon on vahvistettava hallinnollisia rakenteita ja vastuuvollisuuden mekanismeja yhteisö- ja paluumuutto-asioista vastaavassa ministeriössä. Sen on selvennettävä paikallishallintoministeriön ja väestöryhmä- ja paluumuuttoministeriön työnjakoa paluuasioissa sekä keskushallinnon että paikallishallinnon tasolla. Sen on kehitettävä edelleen eri väestöryhmiä ja paluumuuttoa koskevaa yhteistä strategiaa ja toteutettava se sekä kehitettävä kuntatason mekanismeja paluumuuttajien ja nykyisten vähemmistöyhteisöjen pysyvän kotoutumisen helpottamiseksi.
- Kosovon on helpotettava ja kannustettava Kosovon sisäisten ja muiden pakolaisten paluuta ja maaliskuun 2004 tapahtumissa vahingoittuneiden ja tuhattujen rakennusten, mukaan luettuna historialliset ja uskonnolliset kohteet, korjaustyöt on saatettava loppuun.

Alueelliset kysymykset ja kansainväliset velvoitteet

- Kosovon on vahvistettava alueellista yhteistyötä ja hyviä naapurisuhteita.
- Kosovon on pantava Keski-Euroopan vapaakauppasopimus (CEFTA) täytäntöön ja osallistuttava mm. vakaussopimuksen puitteissa aktiivisesti kaikkiin sen kannalta merkityksellisiin alueellisiin hankkeisiin, mukaan lukien siirtyminen yhteistyömalliin, joka on enemmän alueellisella vastuulla.

Taloudelliset kriteerit

- Kosovon on pidettävä finanssipolitiikka vakaana ja varmistettava erityisesti, että köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen pureutuva sosiaalipolitiikka on sopusoinnussa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyuden kanssa.
- Kosovon on määritettävä vuotuiset tavoitteet julkisten laitosten veloittamien maksujen perimisasteelle ja laadittava ja toteutettava strategia noiden tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Kosovon on huomattavasti edistytävä aiemmin yhteiskunnan omistuksessa olleiden yritysten yksityistämisessä Kosovo-rahaston (Trust Agency) aikataulun mukaisesti.
- Kosovon on parannettava julkisessa omistuksessa olevien yritysten hallintotapaa, tehokkuutta ja vakavaraisuutta. Sen on edelleen vahvistettava sääntelyviranomaisten toiminnallista ja taloudellista riippumattomuutta, jotta läpinäkyvyyttä ja kilpailua voitaisiin lisätä aloilla, joita ne sääntelevät.
- Kosovon on kehitettävä ja toteutettava politiikkaa, jolla helpotetaan siirtymistä rekisteröimättömistä työsuhteista rekisteröityihin, jotta voidaan luoda toimivat viralliset työmarkkinat ja tehostaa työmarkkinapolitiikkaa.

Eurooppalaiset standardit**Sisämarkkinat***Tavaroiden vapaa liikkuvuus*

- Kosovon on annettava horisontaalinen puitelainsäädäntö, jolla luodaan tarvittava infrastruktuuri, jotta tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevan EU:n säännösten soveltamisen edellyttämät toiminnot (sääntely, standardointi, hyväksyntä, mittaus, vaatimustenmukaisuuden arviointi ja markkinavalvonta) voivat toimia asianmukaisesti ja toisistaan erillään.

Pääoman vapaa liikkuvuus

- Kosovon on vahvistettava asiaankuuluvat vakavaraisuusvaatimukset ja vahvistettava rahoitusalan valvontaprosessia.

Tulli ja verotus

- Kosovon on edelleen lähennettävä tullilainsäädäntöä EU:n säännöstöön ja lisättävä edelleen tullihallinnon valmiuksia torjua lahjontaa, rahanväärennystä ja rajat ylittävää rikollisuutta. Sen on lisättävä rikostutkimusyksikön valmiuksia.
- Kosovon on täytettävä kaupan etuuskohtelutoimenpiteiden täytäntöönpanoon liittyvät velvoitteet erityisesti tuotteiden alkuperän osalta.
- Kosovon on jatkettava verolainsäädännön lähentämistä EU:n säännösten kanssa ja vahvistettava verohallinnon hallinnollisia valmiuksia. Sen on vahvistettava verohallinnon veronkantovalmiuksia ja kasvatettava verotuloja.
- Kosovon on sitouduttava yritysverotusta koskevien käytännösääntöjen periaatteisiin ja huolehdittava siitä, että uudet verotoimenpiteet ovat näiden periaatteiden mukaisia.

Julkiset hankinnat

- Kosovon on mukautettava julkisia hankintoja koskevaa säännöstöä antamalla tarvittava täytäntöönpanolainsäädäntö, jotta voidaan varmistaa EU:n säännösten mukaisuus. Sen on luotava julkisille hankinnoille sellainen riippumaton institutionaalinen rakenne, jolla on hallinnolliset valmiudet hoitaa tehtävänsä.

Teollis- ja tekijänoikeudet

- Kosovon on luotava hallinnolliset ja oikeudelliset valmiudet panna teollis- ja tekijänoikeuslaki täytäntöön ja soveltaa näitä oikeuksia.

Työllisyys- ja sosiaalipolitiikka

- Kosovon on hyväksyttävä työllisyysstrategia ja parannettava työllisyyttä koskevan tiedon keruuta.
- Kosovon on parannettava julkista tiedottamista sosiaaliturvajärjestelmistä ja lisättävä kuntien valmiuksia sosiaali-asioissa.

- Kosovon on muutettava sosiaalivakuutus- ja eläkelainsäädäntöä.
- Kosovon on käytävä sosiaalietuusjärjestelmänsä läpi sen varmistamiseksi, että syrjintää ei tapahdu.

Koulutus ja tutkimus

- Kosovon on lisättävä koulutusmäärärahoja erityisesti kouluinfrastruktuurin parantamiseksi, lopetettava vuoro-opetus ja puututtava materiaalien ja välineiden puutteeseen.
- Kosovon on laadittava toimintasuunnitelma, jolla toteutetaan koulutusstrategiat, joihin liittyy lisääntynyt vuoropuhelu ja koordinointi kaikkien tasojen ja kaikkien sidosryhmien välillä, ja osoitettava tähän tarvittavat resurssit.
- Kosovon on pantava ammattikoulutuslainsäädäntö täytäntöön ja aloitettava kansallista koulutuksen vaatimustasoa koskevan lain täytäntöönpano.
- Kosovon on jatkettava kansallisten puiteiden luomista opetuksen seurannalle ja arvioinnille.
- Kosovon on varmistettava parempi osallistuminen EU:n korkeakouluohjelmiin.

Alakohtaiset politiikat

Teollisuus sekä pienet ja keskiuuret yritykset

- Kosovon on toteutettava pk-yritysten kehitystä tukeva keskipitkän aikavälin strategia, jolla mm. vahvistetaan pk-yritysvirastoa ja investointien edistämistä virastoa. Pienyrityksiä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanon jatkaminen.

Maatalous ja kalastus

- Kosovon on määritettävä selkeästi maataloushallinnon eri alojen (ml. eläinlääkintä- ja kasvinsuojeluhallinto) tehtävät ja niiden suhde maatalous-, kalastus- ja maaseutukehitysministeriöön, paikallishallintoon ja kuntatasoon.
- Kosovon on annettava elintarvikelaki ja sen täytäntöönpanolainsäädäntö ja perustettava virasto lain täytäntöönpanoa ja soveltamista varten.
- Kosovon on huolehdittava eläinten tunnistusjärjestelmän ja eläinten siirtojen rekisteröintijärjestelmän toimivuudesta.
- Kosovon on laadittava suunnitelma maataloustuotteita elintarvikkeiksi jalostavien laitosten kohentamiseksi.

Ympäristö

- Kosovon on pantava täytäntöön parlamentin hyväksymä laki ympäristövaikutusten arvioimisesta.
- Kosovon on toteutettava kattava ympäristösuojelun toimintasuunnitelma, jossa kiinnitetään huomiota erityisesti terveyskysymyksiin.
- Kosovon on jatkettava lähentymistä eurooppalaisten ympäristönormien kanssa.
- Kosovon on jatkettava toimia yleisen tietoisuuden ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisen lisäämiseksi ympäristöasioissa.

Liikennepolitiikka

- Kosovon on jatkettava Kaakkois-Euroopan keskeisen alueellisen liikenneverkon kehittämisestä tehdyn yhteisymmärryspöytäkirjan ja siihen tehdyn, Kaakkois-Euroopan liikenneobservatoriota koskevan lisäyksen toteuttamista.
- Kosovon on pantava maantieliikennelaki ja maantieliikenneturvallisuuslaki täytäntöön. Sen on laadittava yhdistelmäliikennestrategia.
- Kosovon on parannettava edelleen tietoon perustuvaa liikenneinfrastruktuurin hoitoa perustana liikenneinfrastruktuurin huolto- ja kunnostustöille. Kosovon on huolehdittava, että lupalainsäädäntö on sopusoinnussa EU:n lainsäädännön kanssa, ja toteutettava toimia, joilla houkutellaan sijoittajia rahoittamaan suuria ja strategisesti tärkeitä infrastruktuurihankkeita, myös julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuutena.
- Kosovon on varmistettava, että rautatiesektorin kehittäminen on talouskehitysstrategian mukaista.

- Kosovon on varmistettava, että Pristinan lentokentän turvallisuustaso on riittävä ja että sen johto on asianmukainen ja vastuuvollinen.
- Kosovon on tarkistettava ja parannettava ajokorttijärjestelmäänsä ja ajoneuvojen katsastusjärjestelmäänsä.

Energia

- Kosovon on varmistettava sähkölaitoksen elinkelpoisuus ja pysyvä toimintakyky mm. lisäämällä huomattavasti tulojen keräämistä ja edistämällä hyvää hallintotapaa.
- Kosovon on jatkettava energiayhteisön perustamissopimuksen puitteissa tehtyjen sitoumusten täytäntöönpanoa. Kosovon on jatkettava sähköntuotantoa ja -toimituksia koskevan Kosovo C -hankkeen valmistelua noudattaen kaikilta osin EU:n säännöstöä, kuten energiayhteisön perustamissopimuksessa määrätään.

Tietoyhteiskunta ja viestimet

- Kosovon on vahvistettava sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskeva politiikka, jolla pyritään tehostamaan markkinoiden täydellistä vapauttamista ja vakaan, avoimen ja kilpailullisen toimintaympäristön luomista, ja aloitettava sen täytäntöönpano ulkomaisten investointien houkuttelemiseksi ja palvelun laadun parantamiseksi.
- Kosovon on vahvistettava sääntelyviranomaisen hallinnollista kapasiteettia. Kosovon on vahvistettava sen asemaa ja varmistettava sen toiminnallinen ja taloudellinen riippumattomuus.
- Kosovon on varmistettava julkisen palvelun yleisradioyhtiön RTK:n, riippumattoman tiedotusvälinelautakunnan ja tiedotusvälinerahaston vakaa ja kestävä rahoitus.

Varainhoidon valvonta

- Kosovon on jatkettava työtä, jolla pyritään panemaan täytäntöön keskipitkän aikavälin ensisijaisten tavoitteiden perustana olevat julkisen varainhoidon sisäistä valvontaa koskeva strategia ja siihen liittyvät lait.

Tilastot

- Kosovon on vahvistettava tilastoviraston hallinnollisia valmiuksia ja parannettava sen toiminnallista ja taloudellista riippumattomuutta. Kosovon on huolehdittava tilastojen luotettavuudesta ja siitä, että kyselyihin vastaajat toimittavat tilastovirastolle korkealaatuista tietoa määräajassa ja veloituksetta.
- Kosovon on jatkettava talustilastojen kehittämistä ja nopeutettava sosiaalitulastojen kehittämistä.

Oikeus, vapaus ja turvallisuus

Viisumi-, rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttokysymykset

- Kosovon on tehostettava henkilöihin kohdistuvia rajatarkastuksia ja lisättävä poliisin rajavalvontaosaston toiminnan tehokkuutta ja läpinäkyvyyttä.
- Kosovon on vahvistettava yhteistyötä rajavalvontaviranomaisten välillä ja naapurimaiden kanssa.
- Kosovon on järjestettävä turvapaikanhakijoiden majoitus ja vastaanotto.
- Kosovon on annettava eurooppalaisten normien mukainen maahanmuuttolaki. Kosovon on laadittava maahanmuuttostrategia ja -toimintasuunnitelma, joissa pureudutaan erityisesti takaisinottoon ja ulkomailta palaavien uudelleenkotoutukseen.

Rahanpesu

- Kosovon on lisättävä valmiuksia talousrikostutkintayksikössä, joka kuuluu Kosovon poliisin organisaatiossa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan keskittyvän osaston alaisuuteen. Sen on koulutettava erikoistuneita syyttäjiä ja tuomareita. Kosovon on sovittava yhteen rahanpesun torjuntaan osallistuvien eri instituutioiden toimivaltuuksia.

Huumausaineet

- Kosovon on laadittava huumeidentorjuntastrategia ja toimintasuunnitelma sen toteuttamiseksi. Sen on edelleen vahvistettava paikallisia valmiuksia huumeidentutkinnassa.

Poliisi

- Kosovon on annettava uusi poliisilaki.
- Kosovon on parannettava rikostutinnan tehokkuutta. Sen on annettava ja pantava täytäntöön Kosovon poliisivoimat perustava lainsäädäntö ja vahvistettava sen tutkimus- ja sisäisen valvonnan valmiuksia. Sen on vahvistettava poliisivoimien johtamistaitoa.
- Kosovon on hyväksyttävä ja toteutettava strategia rikosten vähentämiseksi. Sen on kehitettävä strategia aseiden keräämiseksi, saatettava päätökseen pieneseita koskeva lainsäädäntö ja pantava se täytäntöön.
- Kosovon on laadittava strategia ja toimintasuunnitelma järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi.
- Kosovon on saatava valmiiksi järjestäytyntä rikollisuutta koskeva lainsäädäntö.
- Sen on edelleen vahvistettava Kosovon poliisivoimien sisällä toimivan järjestäytyntä rikollisuutta käsittelevän osaston paikallisia valmiuksia.
- Kosovon on pantava täytäntöön toimintasuunnitelma ja tehostettava lainsäädäntöä ja rakenteita ihmiskaupan torjumisen tehostamiseksi.

Henkilötietojen suojaaminen

- Kosovon on valmisteltava ja pantava täytäntöön kattava henkilötietosuojalaki, joka vastaa yhteisön säännöstöä ja erityisesti tietosuojadirektiiviä (95/46/EY). Sen on perustettava riippumaton tietosuojaviranomainen, jolla on riittävät valtuudet ja riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit.

KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN ENSISIJAISET TAVOITTEET

Poliittiset arviointiperusteet***Demokratia ja oikeusvaltio****Julkishallinto*

- Kosovon on jatkettava julkishallinnon uudistamista samalla kun talousarvion rajoitukset otetaan huomioon. Kosovon on parannettava paikallishallinnon valmiuksia tarjota palveluja asiakkailleen yhdenvertaisesti ja tehokkaasti.

Oikeuslaitos

- Kosovon on määriteltävä ja vahvistettava kaikkien yhteisöjen oikeuksia ja etuja kunnioittava lainsäädäntö, joka perustuu kaikkiin tällä hetkellä Kosovossa sovellettaviin oikeuslähteisiin.
- Sen on luotava vaihtoehtoinen riitojenratkaisumekanismi.
- Lisäksi sen on parannettava rangaistuslaitosjärjestelmää kiinnittäen erityistä huomiota turvallisuuteen, valvontaan, hallintoon, ammatilliseen koulutukseen ja yhteiskuntaan sopeuttamista koskeviin järjestelmiin sekä laitosten olosuhteisiin.

Lahjonnan torjunta

- Kosovon on laadittava alakohtaisia lahjonnan torjunnan toimintasuunnitelmia ja lisättävä tietoisuutta lahjontaongelmasta julkishallinnossa ja kansalaisyhteiskunnassa.
- Kosovon on saavutettava konkreettisia tuloksia lahjonnan torjunnassa.

Ihmisoikeudet ja vähemmistöjen suojelu

- Kosovon on huolehdittava vähemmistöryhmien selviytymismahdollisuuksista ja siitä, että ne voivat toimia yhteiskunnassa tulematta syrjityiksi, varmistamalla konkreettisin toimenpitein vähemmistöryhmien turvallisuus, liikkumisvapaus ja yhtäläiset mahdollisuudet saada julkisia palveluja.
- Kosovon on pantava täytäntöön sukupuolten välistä tasa-arvoa koskeva lainsäädäntö. Sen on varmistettava naisten tasa-arvokysymysten valtavirtaistaminen kaikissa nykyisissä politiikoissa ja lainsäädännössä.

- Sen on luotava yhdenmety kulttuuriperinnön säilyttämispolitiikka. Sen on osallistuttava aktiivisesti kulttuuriperintöä koskevan yleisen tietoisuuden ja kunnioituksen lisäämiseen.
- Kosovon on huolehdittava siitä, että sen maarekisterivirastossa ja kunnallisissa maarekisteritoimistoissa on avoin ja syrjimätön pääsy kaikkiin omistusoikeusrekistereihin ja että niissä toteutuu vastuuvollisuus.

Alueelliset kysymykset ja kansainväliset velvoitteet

- Kosovon on jatkettava, myös lainvalvonnan alalla, alueellisen ja kansainvälisen yhteistyön vahvistamista, mihin sisältyy epäiltyjen ja tuomittujen henkilöiden siirto ja vastavuoroinen oikeusavun antaminen.

Taloudelliset kriteerit

- Kosovon on jatkettava omistusoikeuksien ja oikeusvaltion vahvistamista sekä tuomioistuinkäsittelyn vireillepanon helpottamista yritysystävällisen ilmapiirin luomiseksi.
- Kosovon on laadittava julkisessa omistuksessa olevien yritysten yksityistämistä — ja tarvittaessa rakenneuudistusta — koskeva strategia näiden yritysten omistajaohjauksen ja toiminnan tuloksellisuuden vahvistamiseksi ja yrityssektorin tukien vähentämiseksi.
- Kosovon on suunniteltava ja pantava täytäntöön aktiivinen työmarkkinapolitiikka läheisessä yhteistyössä paikallisen elinkeinoelämän kanssa, jotta kysyntä ja tarjonta saataisiin paremmin kohtaamaan työmarkkinoilla, ja lisättävä koulutetun työvoiman osuutta koko työvoimasta.
- Kosovon on toteutettava asianmukaisia toimia koulutuksen määrän lisäämiseksi ja laadun parantamiseksi kaikilla tasoilla.
- Kosovon on lisättävä vientikapasiteettia.

Eurooppalaiset standardit

Sisämarkkinat

Tavaroiden vapaa liikkuvuus

- Kosovon on jatkettava lähentymistä uuden ja yleisen lähestymistavan sekä vanhan lähestymistavan mukaisten direktiivien kanssa.
- Kosovon on hyväksyttävä jäljellä olevat eurooppalaiset standardit.
- Kosovon on perustettava markkinavalvontaorganisaatio.

Tulli ja verotus

- Kosovon on jatkettava vero- ja tullilainsäädännön lähentämistä EU:n säännösten kanssa. Kosovon on edelleen lisättävä vero- ja tullihallinnon hallinnollisia valmiuksia lainsäädännön vahvistamiseksi ja lahjonnan, rajat ylittävän rikollisuuden ja veronkierron ehkäisemiseksi.

Julkiset hankinnat

- Kosovon on varmistettava, että sopimuksia tekevät viranomaiset ja yksiköt kaikilla tasoilla täysimääräisesti toteuttavat julkisia hankintoja koskevia sääntöjä, joihin sisältyy toimintavälineiden kehittäminen, koulutuksen tarjoaminen ja hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen.

Teollis- ja tekijänoikeuksia koskeva lainsäädäntö

- Kosovon on jatkettava teollis- ja tekijänoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien täytäntöönpanon tehostamista keskipitkän aikavälin strategian mukaisesti.

Työllisyys

- Kosovon on vahvistettava työsuojeluviranomaisten hallinnollisia valmiuksia.

Koulutus ja tutkimus

- Kosovon on vahvistettava koulutussektorin laadunvarmistusmekanismeja.
- Kosovon on jatkettava työtä yhteyksien luomiseksi ammattioppilaitos- ja korkeakoulusektorin ja työmarkkinoiden ja talouselämän tarpeiden välille.

- Kosovon on edistettävä alueellista yhteistyötä korkea-asteen koulutuksessa.
- Kosovon on alettava kehittää tutkimusta edistävää politiikkaa.

Alakohtaiset politiikat

Maatalous ja kalastus

- Kosovon on kehitettävä politiikkaa ja sääntelykehystä toteuttamiskelpoisen maareformin tukemiseksi. Kosovon on tuettava maatalousmaan suojelua suunnittelemattomalta yhdyskuntien kehitykseltä.
- Kosovon on arvioitava, miten maataloustuotteita elintarvikkeiksi jalostavat laitokset täyttävät EU:n vaatimukset, ja valmisteltava ohjelma kyseisten laitosten kohentamiseksi.
- Kosovon on aloitettava toiminta kotimaisen kasvintuotannon tehokkaan valvonnan varmistamiseksi varsinkin niiden tuotteiden kohdalla, joihin liittyy EU:n erityisvaatimuksia.
- Kosovon on luotava kestävä metsienhoito-organisaatio, erityisesti torjumaan laittomia hakkuita ja torjumaan metsäpaloja.

Ympäristö

- Kosovon on toteutettava toimia kaavoituksen toteutumiseksi.
- Kosovon on lisättävä ympäristö- ja kaavoitusministeriön institutionaalisia valmiuksia ja parannettava koordinoitua ympäristökysymyksistä vastaavien hallintoelinten välillä.
- Kosovon on otettava ympäristökysymykset huomioon alakohtaisessa politiikassa, etenkin energia- ja liikennepoliitikassa.

Liikennepoliittikka

- Kosovon on toteutettava maantieliikenteen turvallisuutta parantavia toimia.
- Kosovon on tehtävä liikenneinfrastruktuurien huolto- ja kunnostussuunnitelma ja toteutettava se sekä rakennettava uutta infrastruktuuria, tarvittaessa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyin.
- Kosovon on laadittava ja toteutettava yhdistelmäliikennestrategia.

Energia

- Kosovon on kehitettävä lainsäädäntöä ja sääntelykehyksiä kannustamaan energia-alan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia ja yhteissijoituksia energiatuotantoon investointien edistämistä koskevan tutkimuksen tulosten mukaisesti.
- Kosovon on edelleen parannettava sähkölaitoksen toimintaa ja vietävä se alueellisille sähkömarkkinoille.

Tietoyhteiskunta ja viestimet

- Kosovon on muokattava sähköisen viestinnän verkkoja ja palveluja koskeva lainsäädäntö sääntelykehyksen mukaiseksi ja pantava se täytäntöön, jotta voidaan luoda avoimempi ja kilpailullisempi toimintaympäristö ja vahvistaa televiestintäalan sääntelyviranomaisen asemaa ja toiminnallista ja taloudellista riippumattomuutta.

Varainhoidon valvonta

- Kosovon on valtiovarainministeriön koordinoinnin alaisuudessa kehitettävä ja pantava täytäntöön hajautetun johdon vastuuvollisuuden ja toiminnallisesti itsenäisen sisäisen tarkastuksen periaatteet niin, että noudatetaan kansainvälisesti hyväksytyjä standardeja ja EU:n parhaita käytäntöjä, yhtenäisen lainsäädännön ja asianmukaisten hallinnollisten valmiuksien avulla.
- Sen on vahvistettava ylimmän tarkastuselimen toimintakapasiteettia sekä sen toiminnallista ja taloudellista riippumattomuutta. Lisäksi Kosovon on noudatettava tarkastuselimen suosituksia.

Tilastot

- Kosovon on lisättävä tilastojärjestelmänsä sisäistä yhteistyötä ja koordinoitua, kehitettävä laadunhallintajärjestelmä ja -asiakirja sekä standardoitava menettelyt, joilla tilastoja tuotetaan ja levitetään.

Oikeus, vapaus ja turvallisuus*Viisumi-, rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuuttokysymykset*

- Kosovon on edelleen lisättävä sisäasiainministeriön rajavalvonta-, turvapaikka- ja maahanmuutto-osaston valmiuksia. Kosovon on edelleen vahvistettava Kosovon poliisivoimien rajapoliisitoimintaa.

Järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjunta

- Kosovon on pantava strategia järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi täytäntöön ja päivitettävä sitä.
- Kosovon on vahvistettava paikallisia valmiuksia järjestäytyneen rikollisuuden tutkimiseksi.
- Kosovon on vahvistettava valmiuksia järjestäytyneeseen rikollisuuteen ja talousrikoksiin liittyviä asioita koskeviin syytetoimiin ja oikeudenkäynteihin.

Huumausaineet

- Kosovon on huolehdittava viranomaisten välisestä ja kansainvälisestä yhteistyöstä, jotta huumekaupan torjunnan tuloksia voidaan huomattavasti parantaa.

Henkilötietojen suojaaminen

- Kosovon on pantava henkilötietosuojalaki täytäntöön EU:n säännösten mukaisesti ja varmistettava lain tehokas seuranta ja noudattaminen.
-